

NÖRDIGT MÅLERI

Namnet konstnären gavs vid födseln, Sandra, tycktes aldrig rymma hela personen som stavelserna syftade till att göra. Längesne glade hon mot andras benämningar, beundrade smarta konstnärsalias och avundades vänner som föreföll strösslade med egensinniga smeknamn.

– Nu kan jag leva med Sandra eftersom Sixten också finns. Sedan 2019 bär jag namnet Sixten Sandra Österberg.

När vi talas vid arbetar konstnären bakom signaturen på nya verk inför sin första separatutställning i Sverige på flera år. Efter utställningar i New York och Paris ser hon fram emot att visa ett nytt måleri för en svensk publik på Andréhn-Schiptjenko i Stockholm den 5 november. Snart ska Sixten Sandra lägga sista handen vid en av de åtta målningar som hon arbetar med samtidigt:

– Jag tycker bäst om den delen av processen: crescendot. Det intensiva tillstånd som uppstår känns som att balansera på kanten av en klippa. Jag blir svettig, får rysningar och adrenalinpåslag. I de stunderna måste det vara tyst i ateljén. Det är ett skarpt läge mellan mig och verket.

Hur kom det sig att måleriet blev ditt främsta medium?

– Jag har länge tittat på klassiskt måleri och inspirerats av värden och bildspråk därifrån. Först fascinerades jag av hantverksdelen i stilleben och kroki; att genom seendet vara kapabel att fånga verkligheten, men sedan att manipulera den. Måleriet är outtömligt. När man behärskar avbildningen blir man fri att göra vad man vill.

Vad inspirerar dig numera i det klassiska måleriet?

– Människan är central för mig liksom i den klassiska konsten. Jag fascineras av hur figurerna ofta har en stark känsla av närvaro. De senaste åren har jag återvänt till västerländskt 1800-talsmåleri, bland annat till realismens och impressionismens genombrott. Ibland kan jag känna mig mindre inspirerad av motiven, mer av kompositionerna. Jag har alltid stått på flera ben och konsten är bara ett av dem. Mina influenser rör sig mellan den måleriska traditionen och ett annat liv i queera, politiska och subkulturella miljöer som har egna värden, estetiker och levnadssätt. För mig finns ingen skarp gräns mellan konst och vardagslivet, mitt konstnärskap skulle inte vara det-

samma om det inte närdes av andra sammanhang. Vissa skulle kanske inte närma sig verk med den tematiken, men det här uttrycket är generöst. Det klassiska utförandet kan sänka tröskeln för en bredare publik.

Vad händer med betraktaren då?

– Ingången blir en annan när tematiken placeras i ett välbekant, tillgängligt måleriskt bildspråk, jämfört med om jag hade arbetat med exempelvis performance eller ljudkonst.

Ditt måleri rör sig mellan realism och abstraktion. Är det en medveten strategi?

– Ja, jag vill skapa bilder som känns bekanta, men med en bråkighet som rubbar känslan av det greppbara. De igenkännbara referenserna finns där, men också något som förskjuter det identifierbara. Uppbrott och mellanrum från realismen som betraktaren får orientera sig emellan. Något som är essentiellt i måleri är också att färgen och duken har sin egen vilja och logik. Man försöker tämja oljan, men det går inte alltid. Det leder mig längre än mina ursprungliga intentioner.

I din konst kan man stöta på bortvända blickar och bakhuvuden. Hur tänker du kring perspektiven?

– När den avbildade tittar förbi betraktaren eller åt ett annat håll blir åskåda-

rens roll mindre viktig. Mer som en fluga på väggen, någon som får en glimt av en annan värld genom ett nyckelhål. Bortvända ansikten och bakhuvuden lämnar mycket åt fantasin. Vad tittar den avbildade på? Bildvärlden förlängs inåt och bort, det experimenterar jag med.

Och ibland målar du en fot, ett bröst, en rumpa...?

– Jag mäter inte, men ofta målar jag ungefär i skala 1:1 och då blir motiven större. När jag gör mindre verk vill jag sällan förminska kroppen, utan gör hellre detaljstudier. Små motiv ger inte blicken möjlighet att vandra fritt, utan tvingar den att begränsa sig till ett valt utsnitt. Jag nördar ner mig i människan, hur kroppsliga detaljer kan bära på olika laddningar och hur små förändringar i kläder, riktningar eller rörelser kan ge varierande innehåll. Till exempel har jag målat flera motiv med buttcrack. Det har varit intressant att undersöka hur förskjutningar i klädsel eller kroppshållning kan blotta mänskliga misstag och göra något skamligt och humoristiskt. Där finns också en spänning mellan vardagligheten och måleriets höga kulturella status.

Hur ser din process ut?

– När jag ser något som sätter igång mig börjar jag direkt skissa och skriva för att fänga idén innan den försvinner. I ateljén har jag över trettio skisser uppsatta på väggen som jag återvänder till. Senare i processen har jag fotosessioner, oftast med vänner och bekanta, men jag utgår sällan från en enda bild. Jag fotograferar under arbetets gång och bygger upp målningarna av flera fotografier, skisser och idéer som ständigt omprövas och förändras. En färdig målning kan upplevas som realistisk och sammanhållen, trots att den är uppbyggd av olika perspektiv, ljussättningar, ögonblick och rumsligheter som inte skulle kunna existera samtidigt i verkligheten.

Vad utforskar du i din kommande separatställning?

– Människan i väder. Under en mörk vinterperiod började jag fundera över hur jag och människorna omkring mig påverkas av årstiderna. Det finns mycket att inspireras av och läsa om hur människan skildrats genom dem. Det är intressant att utgå från en bred idé, men gestalta den genom samtiden. För mig har vädret och årstiderna blivit ett sätt att närma mig frågor om tid: hur den passerar, hur den förändrar oss och hur vi åldras.